

نسخه‌ی عطر دل

(ادبیات و برگزیده متون نظم و نثر)

دکتر علی نجفی

(عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان)



انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	: نجفی، علی، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: نسخه‌ی عطر دل: (ادبیات و برگزیده متون نظم و نثر) / علی نجفی.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۰۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۸۷] - ۱۹۲
عنوان دیگر	: (ادبیات و برگزیده متون نظم و نثر).
موضوع	: ادبیات فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: (Higher) Persian literature -- Study and teaching
موضوع	: فارسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: (Higher) Persian language -- Study and teaching
موضوع	: شعر فارسی Persian poetry
موضوع	: نثر فارسی Persian prose literature
رده بندی کنگره	: PIR ۱۳۹۵۳۳۳۱ ن ۳ /ن
رده بندی دیویی	: ۷۶/۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۳۶۴۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / دورنگار: ۶۶۴۸۰۸۸۲

نسخه‌ی عطر دل (ادبیات و برگزیده متون نظم و نثر)

تالیف: دکتر علی نجفی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ: چهارم ۱۳۹۶

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۰۵-۱

قیمت ۱۶۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار	۹
فصل اول: مناجات.....	۱۱
ادب و ادبیات	۱۲
دانش ها و قالب های شعری	۱۳
ادبیات و نسبت آن با هنر	۱۴
بحثی دررسالت هنر و شعر	۱۶
ادبیات ناب	۱۶
محتوای ادبیات	۱۷
داستان پردازی	۱۸
مفهوم شعرو نسبت آن با خیال	۲۱
زیبایی شناسی شعر (علم بدیع و بیان)	۲۳
وزن شعر	۳۲
قافیه	۳۴
قالب های شعر فارسی	۳۵
سبک های شعر فارسی	۳۷
فصل دوم: برگزیده متون نظم و نثر فارسی.....	۳۹
پیر خشت زن / نظامی گنجوی	۳۹
نعت حضرت رسول اکرم (ص) / جمال الدین عبدالرزاق	۴۰
نعت پیامبر (ص) / سعدی شیرازی	۴۲
اقلیم عشق / هاتف اصفهانی	۴۳
سه حکایت / سعدی شیرازی	۴۴
عقاب / دکتر پرویز خانلری	۴۷
شناخت نفس / امام محمد غزالی	۵۰
بی تو به سر نمی شود / مولوی بلخی	۵۱
ای عزیز / خواجه عبدالله انصاری	۵۲

- ۵۲ منادی شرع / خواجه عبدالله انصاری
- ۵۳ وصف زمستان / قاضی حمیدالدین بلخی
- ۵۴ آیین دوستی / قابوسنامه عنصر المعالی
- ۵۶ اندرز و حکایت / قابوسنامه عنصر المعالی
- ۵۷ آداب سخن / خواجه نصیرالدین طوسی
- ۵۸ برزویه طبیب / کلیله و دمنه
- ۶۱ وظایف پزشک / ابن اخوه
- ۶۲ حسنک وزیر / ابوالفضل بیهقی
- ۷۰ مولوی در مثنوی / دکتر عبدالحسین زرین کوب
- ۷۳ معرفت / سنایی غزنوی
- ۷۴ معرفت / مولوی بلخی
- ۷۴ تفسیر حدیث / مولوی بلخی
- ۷۶ ادبیات عرفانی / جلال‌الدین همایی
- ۷۹ سه غزل / حافظ شیرازی
- ۸۰ سخنانی برگزیده / عطار شیرازی
- ۸۱ نثر عرفانی / نجم‌الدین رازی
- ۸۳ کشف الاسرار / ابوالفضل میبیدی
- ۸۴ خوی و خصال / ابن یمین / دانش / فردوسی طوسی / امید / فخرالدین اسعد گرگانی
- ۸۶ سه لطیفه / عبید زاکانی
- ۸۷ مرثیه سرایی / محتشم کاشانی
- ۹۰ عندلیبان / ملک الشعرا بهار
- ۹۱ شکوه رستن / فریدون مشیری
- ۹۲ راز رشید / سید حسن حسینی
- ۹۳ اشک روان / رهی معیری
- ۹۴ غربت / سهراب سپهری
- ۹۵ مَشعر / دکتر علی شریعتی
- ۹۸ وصال / عبدالقادر بیدل دهلوی
- ۹۸ درد و درمان / فخرالدین عراقی
- ۹۹ مینای دل / میرزا حبیب خراسانی

- این نیز بگذرد / سیف فرغانی ۹۹
- حبسیّه / مسعود سعد سلمان ۱۰۰
- بازار حقیقت / فروغی بسطامی ۱۰۱
- سیمرغ / عطار نیشابوری ۱۰۱
- حسن و حزن و عشق / شهاب‌الدین سهروردی ۱۰۸
- افوال و اعمال و احوال / عزالدین نسفی ۱۱۲
- حدیث قدسی / گلشن راز شیخ محمود شبستری ۱۱۴
- شب هجران / سید محمدحسین شهریار ۱۱۵
- ابراهیم در تخت / قصص الانبیا ۱۱۶
- عهد نامه مالک اشتر / نهج البلاغه ۱۱۷
- دو بیتی / باباطاهر همدانی ۱۲۱
- تک بیتی / صائب تبریزی ۱۲۲
- اشک یتیم / پروین اعتصامی ۱۲۴
- ابو سعید و ابو علی سینا ۱۲۵
- اسرار التوحید / محمدبن منور ۱۲۵
- مرد علم و عمل / ناصر خسرو قبادیانی ۱۲۵
- چهار غزل / سعدی شیرازی ۱۲۷
- اهل دل / شه نعمت الله ولی ۱۲۹
- تصنیف گلستان / سعدی شیرازی ۱۳۰
- دو حکایت / گلستان سعدی شیرازی ۱۳۲
- نکاتی آموزنده / گلستان سعدی شیرازی ۱۳۳
- قوت جمعیت / اقبال لاهوری ۱۳۹
- تمائیل بهاری / قآنی ۱۳۹
- زیباترین اشیاء / نشاط اصفهانی / توصیف بهار / فرخی سیستانی ۱۴۰
- ارزش دین / ناصر خسرو قبادیانی ۱۴۱
- پنج رباعی اخلاقی / سعدی شیرازی / کسب دست / مولوی بلخی ۱۴۲
- کسب دست / مولوی بلخی ۱۴۲
- گوهرهای گیتی / اسدی طوسی ۱۴۳
- نامه علی (ع) به عثمان بن حنیف / نهج البلاغه ۱۴۴

۱۴۶	داستان موسی / پروین اعتصامی
۱۴۸	شیخ نجم‌الدین کبری / تاریخ حبیب السیر
۱۴۹	داستان سه راهزن / مرزبان نامه وراوینی
۱۵۰	مناظره ابراهیم و نمرود / جوامع الحکایات عوفی
۱۵۱	ستون دین / کیمیای سعادت غزالی
۱۵۲	چراغ تابان / رودکی
۱۵۴	قصیده فاخر / سعدی شیرازی
۱۵۵	گفتم غم تو دارم / حافظ شیرازی
۱۵۵	رایحه بوستان قدس / خواجوی کرمانی
۱۵۷	بیاض سحر / سید محمدحسین شهریار
۱۵۹	فصل سوم: عقل و عشق در یک نگاه
۱۷۱	فصل چهارم: چند اصطلاح برگزیده ادبی
۱۸۹	فهرست منابع

پیشگفتار

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

تا بود نسخه‌ی عطری دل سودا زده را از خط غالیه سای تو سودایی طلبیم

حافظ

"نسخه‌ی عطر دل را به تمامی مادران آسمانی و شهدای گرانقدر ایران اسلامی به ویژه برادر شهیدم محمد عزیز که در تاریخ ۱۳۶۵/۶/۲۰ در جزیره مجنون در شب قتال عباس (محرّم) در سن ۱۷ سالگی به شهادت رسید و پیکر مطهرش بعد از ۲۹ سال در جمع جمیل شهدای غواص عملیات کربلای چهارم جزیره مجنون در تاریخ (۱۳۹۴/۵/۲۱) به وطن اسلامی برگشت و در جوار مادر چشم انتظارمان آرمید، تقدیم می‌کنم.

وَ آخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

مجموعه "نسخه‌ی عطر دل" برای سه واحد درس فارسی عمومی و استفاده دیگر دوستداران ادبیات ارزشمند و گران سنگ ایران اسلامی با بضاعت مزجاء خویش تهیه و تدوین شده، تا خوانندگان ارجمند دل و جان خود را معطر سازند.

آنچه در این مختصر ملاحظه می‌فرمایید از دریا قطره‌یی و از بسیار اندکی است. گستردگی موضوعات ادبی و آثار گران سنگ بزرگان در عرصه ادبیات، محدودیت برنامه، تنگی وقت از جمله عواملی هستند که بر نقص و عیب این نوشته افزوده است:

گفتن ناگفتنی‌ها مشکل است نیست این کار زبان، کار دل است

به هر صورت این وجیزه، مقدمه و مدخل و فهرستی است که بیشتر برای تشویق و رهیافت دانشجویان عزیز فراهم شده تا در فرصت‌های مناسب موضوعات قابل توجه آن را به هدایت استادان ارجمند، پی‌گیرند و از مزایای ذوقی علمی و عملی آن بهره‌مند شوند. و به مایه‌وری و درک مفاهیم زبانی و قدرت استنباط ادبی دانشجویان کمک بیشتری کند.

مؤلف امیدوار است صاحبان ذوق و نظر این مختصر را به دیده اصلاح و ارشاد بنگرند و او را به رفع نواقص و معایب آن هدایت و ترغیب کنند. توفیق از خدا و توکل به اوست. خوانندگان عزیز! سعی شده است مطالب کتاب با رعایت تناسب تهیه شود. در آخر مآخذ و منابع موجود و دستیاب آمده است تا طالبان ادبی در صورت نیاز به معرفت بیشتر بدان رجوع کنند.

لازم می‌دانم از زحمات انتشارات آوای نور و همکاران ارزشمند ایشان بویژه سرکار خانم حسینی که با لطف و احسان بنده را قرین منت خویش کردند، صمیمانه تشکر نمایم. در دنیا و آخرت برای همه بزرگواران عزت و سعادت از درگاه خدای متعال خواهانم.

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

دکتر علی نجفی